

od naših Nemcev, naj že sedé potlej v nemškem ali avstrijsko-nemškem klubu, nikar ne učimo domoljubja!

C. kr. zavarovalnica.

V naših dneh si lasti država veliko in vsepovsodi zasledimo njene roke. Ako se mi izpovemo, kakor mislimo, nam to nikakor ne dopade, kajti bojimo se, da nam postane s tem celo naše gibanje, celo naše življenje nekam koščeno.

In to ni dobro, prej ali slej se pokaže, da država ne daje ljudstvu življenja, ampak ona, če je veliko, tisto brani samó; kedar pa poje-ma, ni ji ga možno okrepiti. Tako se mi ni-kakor ne navdušujemo za to, ako jemlje ona sedaj železnico za železnico v svoje roke. Lepo se to sicer kaže v misli, v djanju pa je ali bode vsa druga, more biti prav neljuba podoba. Vendar so gledé tega še sedaj različne misli.

Naš vrli poslanec, g. M. Vošnjak, je dne 21. junija meseca izprožil lepo misel v drž. zboru. Ona gre na to, da naj država prevzame zava-rovanje kmečkih pridelkov zoper mogočo škodo. Njegov govor, kakor se nahaja v stenografič-nem zapisniku, je ta-le:

Visoka zbornica! Dovolil sem si — kedar gre za to, ali se naj mestu Stryj, ki je do tal pogorelo, iz držav. kase dovoli 400.000 gold. posojila ali pa ne — oglasiti se na besedo in sicer „pro“; iz tega se že tudi samo po sebi razvidi, da ne bom govoril proti predlogu, isto tako tudi ne bom proti njemu glasoval. Lahko si namreč predočujem, da mora položaj mesta Stryj tak biti, da je predlagana državna pomoč na vsak način opravičena. Glasoval bom torej za predlog.

Zdi se mi pa, da je ta nesreča v denar-stvenem oziru nastala zato tako grozna, ker se dotični posestniki niso bili v zadostni meri brigali, da bi bili svoje imetje primerno proti ognju zavarovali. Vzrok tega je po eni strani neka neskrbnost prebivalcev, po drugi pa tudi previsoki tarifi in preveliki upravni stroški naših zavarovalnih društev. Gledé tega usoj-am si opozarjati pri tej priložnosti na vprašanje o poddržavljenju zavarovalnic proti škodi po ognju na načelu obligatoričnega zavarovanja vseh stavb, izvzemem morebiti le tovarne in k tistim pripadajoča poslopja. To bi nikakor ne bilo tako grozno zamotano v administrativnem oziru, kakor se to nekaterim dozdeva. Resnica je, da bi prva ocenitev vsega hišnega in go-spodarskega poslopja mnogo stala, toda pomis-liti je treba, da bi tak ocenjen kataster se en-krat napravil, potem pa za mnogo let veljal, ter bi za poznejša leta drugzega ne bilo treba, kakor le vestne razvidnosti zanj in mnogo let bi imeli mir v tej zadevi. (Res je tako! na desni)

Ker bi se premije za zavarovanje ob enem z državnimi davki pobirale, bi tudi tukaj ne bilo nikakih sitnosti v administrativnem oziru.

Korist bi imeli pri poddržavljenih zava-rovalnicah dvojno. Prvič bi po požarih ne sli-šali nikjer tistega tuljenja in piskanja po iz-gubljenem premoženju, ker bi bila vsa poslopja, katera je ogenj vpepelil, zavarovana, in bi bila toraj škoda že naprej pokrita. Druga korist bi bile pa čisto majhine premije, katere bi bile po združenju vseh zavarovanih predmetov v eno samo skupino prav lahko možne.

Gospôda moja! Jako žal mi je, da se da-nes ne smem dalje v to zadevo spuščati, ker si ravno vse prizadeva debate in razprave ko-likor toliko omejiti. Ravno tako si že več prav iz tega vzroka ne upam priporočati, da bi se tolikanj potrebno zavarovanje proti toči vzprejelo v državno oskrbništvo. Pač pa moram kljub vsemu naporu, da se omeje debate, še na nekaj opozoriti, kar je z današ-njo debato v zvezi, namreč na obili nakopičeni les, ki je bil v sredi mesta Stryj. Le-ta je bil ogenj tolikanj pospeševal. Tudi na Dunaju se je ob poslednjih požarih prav to opazovalo. Vsled tega je c. kr. minister pozneje tudi iz-dal naredbo, da se v notranjem mestu ne smejo nikjer nahajati skladišča za drva ali les. Žal, da se brigajo za te določbe ljudje po svetu premalo. V Celju n. pr. imate prav v sredi mesta cele skladovnice dry, katere bi, ko bi se vžgale, strašno gorele. (Čujte! na desni.)

Na podlagi tega, kar sem razložil, prosim visoko vlado, naj na podlagi prisilnega zava-rovanja dobro preudari poddržavljenje zava-rovalnic proti ognju in toči in da nadalje takoj naroči, naj se večja skladišča lesa in drv iz mestnega okvirja nemudoma odpravijo. (Dobro, dobro! na desni.)

Gospodarske stvari.

Kmet in sadjereja.

(Dalje.)

Zaprte vrte izvzemši je po zarah ob nji-njivah in po suhih travnikih boljše gruške zasajati, ker imajo bolj redek koš, skozi kate-rega dež in svitlobo bolje prepuščajo. V nji-hovi senci žito in trava še precej prospeva. Drevesa se morajo tako daleč vsaksebi saditi, da se vzraščeno drevo drevesa ne dotika. Kar se tiče časa izsajanja dreves, velja spomladni čas za boljši od jesenskega, ker se tu drevesa bolj gotovo primejo. Vendar so o tem misli sadjerejcev še različne. Tu je mnogo ležeče na toploti v zemlji. Lahka in rahla peščena zem-lja je gotovo za jesensko sajenje boljša, med tem ko je v težki zemlji boljše spomladi sa-

diti, ker se tukaj spomladi posajena drevesca bolj gotovo primejo.

Kdor v jeseni zasaja, mora jame, v katere se imajo drevesa posaditi, vsaj 14 dni pred posajanjem dreves napraviti; kdor pa spomladi zasaja, ta naj si jame že jeseni poprej izkoplje, da mraz zemljo prekuha in razdrobi in da jih spomladi solnce dobro pregreje. Drevesne jame se morajo v dobri zemlji po 1—1½ metra na široko in 70—80 centimetrov na globoko izkopati. V bolj slabi zemlji pa za nekaj širokejše in globokejše; le za slive smejo nekoliko manjše biti. —

Povrhna zemlja se vrže na jedno stran, spodnja pa na drugo, da se obojna prst pri zmetavanju jame med seboj ne pomešajo.

Na pustem zemljišču se pridene nekoliko kompostove prsti in jame se nekoliko dni pred posajanjem za dve tretjini s prstijo zamečejo. Boljša prst se daje na dno, slabejša pa po vrhu. Predno se drevesca posade, morajo se drevesni koli sred jam zadosti globoko postaviti, drevescem poškodovane korenine lepo rahlo prirezati in če je potrebno, tudi koš nazaj porezati. Kar se korenin tiče, treba je vedno gledati na to, da se tanke korenine sesavke kolikor mogoče ohranijo, kajti ravno te so v srečni prospeh in rast posajenega mladega drevesa najpotrebnejše. Tudi srčna ali kolova korenina mora nepoškodovana ostati, ker ravno to drevo utrjuje in mu iz globočine tla hrane in vlage dovaja. Drevesca, ako se brž ne posade, se morajo s koreninami v vodo postaviti, ker je zelo škodljivo, če se drevescem korenine posuše, tako zelo, da se dostikrat primeri, da se taka drevesca ne primejo in se usuše. Drevesca se ne smejo nikdar globočje v zemljo posaditi, nego so poprej v drevesnici v zemlji stala, kar se na skorji nad koreninskim košem lahko spozna. Med posajanjem se drevesa nekolikokrat rahlo privzdignejo, da med koreninami ne ostajajo pusti prazni prostori. Konečno jih je treba dobro zaliti, da se prst vsede in korenin tesno prime. Vrhoma se naredi okoli drevesca plitva skleda iz prsti in drevesce se le rahlo priveže, da se more s prstijo vred lepo vvesti. Še le po 3—4 mesecih se smejo drevesca trdno h kolom privezati, med drevesce in kol se mora pa nekoliko mahú vmes vtekniti, da se more deblo, ko raste, še razširjati. Ako se to ne stori, se lahko zgodi, da se na prevetrah v deblu sok ustavlja in rane napravljajo tako, da se pri količkaj močnejšem vetru drevescu koš lahko odlomi.

Ko so se drevesca dobro zarasla, je treba vso strežbo in skrb na koš obračati. Razločevati se mora med poglavnimi in postranskimi mladikami. Iz prvih se izrastejo s časom veje iz drugih pa sadne mladike. Tu je treba preudarjati, kaj se poreže, kaj pa pusti. Najpri-

ličnejši čas za porezovanje je spomlad, predno začne drevje poganjati. Vodivne mladike ali veje se pri pešnatem sadju na šest, pozneje k večjemu na 8 oces nazaj porežejo, po 4—5 letih jim ni več treba noža. Pri koščicastem sadju se vodivne mladike le do tretjega leta nekaj nazaj porezavajo; postranske mladike ali sadovne mladike se prva tri leta pri obeh sadovnih sortah jednako porezujejo na polovico, če treba tudi na tretjino. V košu ali tudi na deblu in iz korenine poganjajoči volkovi se vsako leto gladko odrezujejo.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 1. julija v Radgoni in Loki. Dne 2. julija pri sv. Ilju na Turjaku, na Črni gori, v Petrovčah, na Polenškaku na Remšniku in Tinskem. Dne 3. julija v Mariboru in pri sv. Petru pod sv. gorami. Dne 5. julija v Vojniku, na Podplatu in v Vozenici.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Dalje.) Dr. Gregorič, ki je pogrešal zdravja več let, ni izostajal iz sej okrajnega zastopa in šolskega sveta; zadnji čas vsled telesne slabosti ni mogel opravljati svojega pisarniškega posla, a ni manjkal v čitalniškem odboru, v posojilnici, pri društvu „Pozor“ itd. Sam se ni mogel udeležiti pogreba Raičevega, toda pomagal je delati priprave, da se ga udeležé drugi mnogobrojno. Kedar se je imela vršiti katerakoli volitev, zanimala sta se za njo gotovo prva Raič in dr. Gregorič, storila sta prve korake, prinesla prvo žrtev v denarjih. Kjer je bilo treba zagovarjati in braniti pojedine Slovence, ali Slovence sploh, tam nismo nikdar pogrešali Raiča in dr. Gregoriča. Dr. Gregorič, da si tako nevarno bolan, nabiral in pošiljal je poslancem še za zadnjo spomenico do nekaterih ministrov gradiva; v postelji sedeč narekoval je pisma svojemu bratu. — Po pravici in v resnici sme se trditi, da so Slovenci, ki bi Raiču in dr. Gregoriča enako spolnjevali narodne dolžnosti, jako jako redki! Tem bolje jim tedaj smemo postaviti pokojnika v izgled in priporočati v posnemanje.

Od Št. Jurija na Taboru. (Razno terosti.) Tudi pri nas smo imeli v noči od 7. na 8. maja t. l. slano, ki je veliko škode po drevju, kakor na polju provzročila. Izmed sadnega drevja so orehi največ poškodovani, tudi vinogradi so veliko trpeli. Dne 14. maja t. l. smo imeli hud vihar, ki je tudi mnogo škode naredil: kozolce podiral, drevja s koreninami izdrl ali prelomil, slamnate strehe razpalil in odkrival itd. — Dne 27. maja t. l. je bila pri nas volitev občinskega odbora in dne 20. junija t. l. volitev obč. svetovalstva in župana. Izvoljeni so bili naslednji gg.: Južna Valentin,